

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/84/2016
Identifikačné číslo spisu:	4207201750
Dátum vydania rozhodnutia:	14.12.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Eva Sakálová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:4207201750.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Rímskokatolíckej cirkvi, Trnavskej arcidiecézy, so sídlom v Trnave, Hollého 10, zastúpenej MAPLE & FISH s. r. o., so sídlom v Bratislave, Dunajská 15/A, proti žalovanému Slovenskému pozemkovému fondu, so sídlom v Bratislave, Búdkova 36, o vydanie nehnuteľností, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 9 C 33/2007, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 5. novembra 2015 sp. zn. 8 Co 950/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre rozsudkom z 5. novembra 2015 sp. zn. 8 Co 950/2014 potvrdil rozsudok Okresného súdu Komárno z 8. októbra 2014 č. k. 9 C 33/2007 - 1021 v napadnutej zamietajúcej časti výroku ohľadom vydania nehnuteľností, ktoré sú súčasťou chráneného územia A. (ďalej aj „sporné parcely“) a vydania nehnuteľností, ktoré sú označené ako parcely s druhom pozemku v katastri nehnuteľností vedené ako zastavané plochy a nádvoría, ostatné plochy a vodné plochy (ďalej aj „sporné nehnuteľnosti“) ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“). Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie dospel k správnym skutkovým a právnym záverom a svoje rozhodnutie aj náležitým spôsobom v súlade s Občianskym súdnym poriadkom i odôvodnil. Uviedol, že súd prvej inštancie sa správne priklonil k právnej argumentácii žalovaného, keď bol toho názoru, že podľa § 6 písm. e/ zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam (ďalej len „zákon č. 161/2005 Z. z.“) sa vlastníctvo nevracia k pozemku s ochranným pásmom s tretím stupňom alebo štvrtým stupňom ochrany. Z listinných dôkazov, ktoré sú súčasťou spisu, a to listu vlastníctva ako aj všeobecne záväznej vyhlášky Krajského úradu v Nitre č. 1/1996 o vyhlásení chráneného areálu A. je nesporné, že sporné parcely tvoria chránený areál so 4. stupňom ochrany, ktorý je v platnosti. Tvrdenie žalobkyne, že je schopná zachovávať účel chráneného areálu tak isto ako žalovaný, súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu správne vyhodnotil tak, že súd je povinný rozhodnúť v súlade s § 6 písm. e/ zákona č. 161/2005 Z. z., podľa ktorého nie je možné vydať

nehnuteľnosti, ktoré tvoria chránený areál so štvrtým stupňom ochrany. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že pokiaľ sporné parcely, resp. ich územie bolo všeobecne záväzným právnym aktom príslušného orgánu vyhlásené za chránené, štát tým vyjadril vôľu, aby územie, ktoré spĺňa určité špeciálne vlastnosti a podmienky bolo chránené o niečo viac ako pozemky, ktoré takéto vlastnosti nemajú. Preto správne v tejto časti žalobu ako nedôvodnú zamietol. Odvolací súd sa stotožnil aj so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie ohľadom sporných nehnuteľností, keď uviedol, že údaje o druhu pozemku v zmysle § 70 ods. 2 vety prvej zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (ďalej len „katastrálny zákon“) treba považovať za záväzné a sporné nehnuteľnosti nemožno považovať za poľnohospodársku pôdu, ku ktorej sa vracia vlastnícke právo podľa § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 161/2005 Z. z. s poukazom na skutočnosť, že zákonodarca výslovne uvádza len lesný pôdny fond a poľnohospodársku pôdu a nie aj poľnohospodársky pôdny fond. Preto správne aj v tejto časti súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol. Odvolací súd v celom rozsahu poukázal na odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a na podporu jeho argumentácie doplnil, že zhodne so súdom prvej inštancie má za to, že žalobkyňou uplatňované vydanie sporných parciel a sporných nehnuteľností, v ktorej časti bola žaloba zamietnutá, vychádzajúc z citovaných ustanovení (§ 1 a § 2 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z., príslušných ustanovení zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy - ďalej len „zákon č. 220/2004 Z. z.“, § 1 ods. 2 a 3 vety prvej, § 7 ods. 1 písm. e/ zákona č. 282/1993 Z. z. o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam, § 2 ods. 1 zákona č. 307/1992 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu - ďalej len „zákon č. 307/1992 Zb.“ a § 1 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom), nepodlieha navráteniu vlastníctva v zmysle zákona č. 161/2005 Z. z. Odvolací súd doplnil, že poľnohospodárskou pôdou, ku ktorej sa podľa zákona č. 161/2005 Z. z. vlastnícke právo navracia, možno považovať len takú pôdu, u ktorej sú splnené súčasne dve zákonné podmienky uvedené v § 2 písm. b/ zákona č. 220/2004 Z. z., t. j., jedná sa o produkčne potenciálnu pôdu a táto je evidovaná v katastri nehnuteľností ako orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady, záhrady a trvalé trávne porasty. Pojem poľnohospodárskej pôdy v zmysle § 2 písm. b/ zákona č. 220/2004 Z. z. je tak užší ako pojem pozemku patriaceho do poľnohospodárskeho pôdneho fondu podľa § 2 ods. 1 zákona č. 307/1992 Zb., do ktorého patrili aj pozemky, slúžiace na zabezpečenie účelu využívania jednotlivých druhov pozemkov. Odvolací súd tiež na podporu právneho názoru poukázal na dôvodovú správu k zákonu č. 220/2004 Z. z. a na skutočnosť, že údaje katastra, kde patria aj druhy a výmery pozemkov a údaje o využívaní nehnuteľností, sú hodnoverné, ak sa nepreukáže opak (§ 7 a § 70 katastrálneho zákona). Ohľadom sporných parciel mal odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie za to, že tieto sú v zmysle § 6 písm. e/ zákona č. 161/2005 Z. z. vyňaté z navrátenia vlastníctva k nim, a to priamo zákonom a bez ohľadu na to ako sa reálne v čase účinnosti zákona využívali. Podľa dôvodovej správy k § 6 zákona č. 161/2005 Z. z., dôvodom, kedy pozemky nemožno vydať, sú „prekážky, ktoré bránia riadnemu využitiu pozemkov“. Pozemky nachádzajúce sa v chránenom areáli už na základe tejto skutočnosti treba považovať za pozemky s obmedzeným využitím, daným potrebou prednostnej ochrany vtáctva. Odvolací súd sa stotožnil so žalovaným a so súdom prvej inštancie v tom, že slovné spojenie „slúži na účely“ sa vzťahuje len na pozemky obrany štátu a ťažbu vyradených nerastov, pričom nehnuteľnosťami, ku ktorým sa vlastníctvo nenavracia v zmysle § 6 písm. c/ zákona č. 161/2005 Z. z. sú okrem uvedených pozemkov, všetky pozemky chráneného areálu, národnej prírodnej pamiatky, chráneného krajinného prvku alebo ich ochranného pásma s tretím stupňom alebo štvrtým stupňom ochrany. Odvolací súd sa nestotožnil so žalobkyňou ani ohľadom nedostatočného odôvodnenia rozsudku v napadnutej časti, ktoré považoval za jasné, s uvedením dôvodov, prečo súd prvej inštancie vo veci rozhodol tak ako rozhodol. Odvolací súd na základe uvedených skutkových a právnych záverov sa už ďalej nezaoberal potrebou doplnenia dokazovania navrhnutým výsluchom znalca, nezaoberal sa, či označené parcely, ohľadom ktorých bola žaloba zamietnutá, boli predmetom uplatnenia žalobkyne voči žalovanému v jeho výzve na vydanie nehnuteľností a či možno navrátiť vlastníctvo k pozemkom registra „E“ bez potreby ich zidentifikovania geometrickým plánom.

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktoré odôvodnila odňatím možnosti konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.), keď súdy rozhodnutie dostatočne neodôvodnili a nevysporiadali sa s jej námietkami a dôkazmi, ktoré

spochybňovali argumenty žalovaného; inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), keď súdy vec aj nesprávne právne posúdili. Zároveň namietala aj porušenie Ústavy Slovenskej republiky z hľadiska viacerých ústavných princípov (právnej istoty, práva vlastníť majetok, rovnosti strán v spore, práva na súdnu ochranu z dôvodu nesprávneho výkladu zákonných ustanovení). Dovolateľka navrhla Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil v celom rozsahu a rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu považuje za vecne správny a navrhol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Vyjadril sa ku skutkovej i právnej stránke sporu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (žalobkyňa, ďalej aj dovolateľka) zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ C. s. p.).

5. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané 19. februára 2016, t. j. pred 1. júlom 2016, za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 1 a 2 C. s. p., na základe ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 a § 238 O. s. p. v znení účinnom do 1. júla 2016.

6. Dovolanie žalobkyne smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti. Rozsudky odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, boli uvedené v § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. Dovolanie žalobkyne nesmeruje proti rozsudku, ktorý je uvedený v týchto ustanoveniach; prípustnosť dovolania preto z § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. nevyplýva.

7. Predmetné dovolanie by bolo prípustné iba ak v konaní došlo k procesným vadám, ktoré boli uvedené § 237 O. s. p. Žalobkyňa poukazovala vo svojom dovolaní, že konanie je zaťažené vadou, ktorá bola uvedená v § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., jej existencia však nevyšla v dovolacom konaní najavo.

8. Dovolateľka mala za to, že odvolací súd zaťažil konanie vadou podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. spočívajúcou v odňatí možnosti konať pred súdom, keď súdy rozhodnutie dostatočne neodôvodnili a nevysporiadali sa s jej námietkami a dôkazmi, ktoré spochybňovali argumenty žalovaného.

9. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach uvádzal, že pre záver o existencii procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. nie je významný subjektívny názor strany, ktorá namieta, že sa súdy nižších inštancií dopustili takej vady, rozhodujúcim je len záver dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 409/2015, 4 Cdo 143/2015, 5 Cdo 238/2015, 6 Cdo 30/2016, 7 Cdo 371/2015, 8 Cdo 34/2016).

10. Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závažný procesný postup súdu, ktorým sa strane sporu znemožní realizácia jej procesných práv, priznaných jej v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jej práv a právom chránených záujmov (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu, právo na doručenie vyjadrenia k odvolaniu a pod.).

11. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to,

aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ale právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (viď tiež II. ÚS 76/07).

12. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 111/1998) považovaná za procesnú vadu („inú vadu konania“) nezakladajúcu prípustnosť dovolania. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdili viaceré rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď napríklad rozhodnutia sp.zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015).

13. Na rokovaní občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dodáva, že obsah spisu neposkytuje žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny dôvod, aby na preskúmvanú vec bola aplikovaná druhá veta uvedeného stanoviska.

14. V preskúmvanej veci preto dovolateľka nedôvodne namietala, že jej v dôsledku jej tvrdených nedostatkov odôvodnenia napadnutého rozsudku bola odňatá možnosť pred súdom konať.

15. Dovolateľka ako dovolací dôvod uvádzala tiež „inú vadu“ (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). V dovolaní namietaná „iná vada“, bola do 30. júna 2016 považovaná za relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), ktorý však prípustnosť dovolania nezakladal (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011). Dovolací súd sa preto daným dovolacím dôvodom nemohol zaoberať.

16. Podaný mimoriadny opravný prostriedok dovolateľka nakoniec odôvodňovala aj tým, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), namietajúc jeho právny záver.

17. V dovolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania taktiež nezakladá (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O. s. p. Dovolací súd sa preto ani týmto dovolacím dôvodom nemohol zaoberať.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nezaoberal ani v dovolaní namietaným porušením Ústavy Slovenskej republiky z hľadiska porušenie ústavných princípov (princípu právnej istoty, práva vlastníť majetok, rovnosti strán v spore, práva na súdnu ochranu z dôvodu nesprávneho výkladu zákonných ustanovení). Dovolací súd totiž nie je oprávneným na rozhodovanie o prípadnom porušení ústavných princípov a práv strán sporu.

19. Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodit' z ustanovenia § 238 O. s. p., ani z ustanovenia § 237 O. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c/ C. s. p. ako procesne neprípustné odmietol.

20. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.